

Arkivnr. 2012/3031

Sak 17/12

Vurderingsformer

Notat fra Studieadministrativ avdeling

Drøftingssak

Notat

Til: Universitetets utdanningsutvalg

Fra: Studieadministrativ avdeling

Møte: 14.03.2012

Sak: Vurderingsformer

(Arkivnr. 2012/3031)

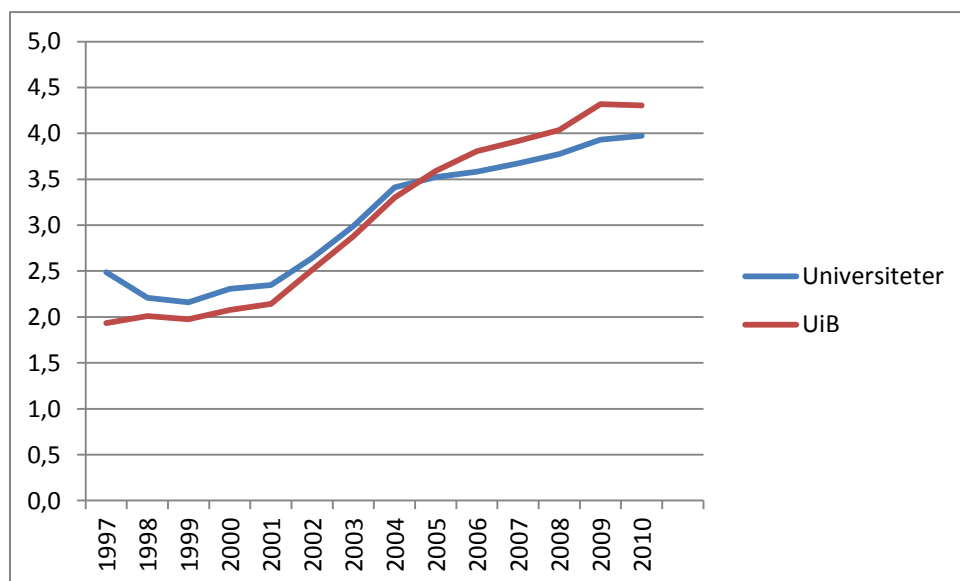
Bakgrunn

Et viktig pedagogisk mål i kvalitetsreformen var å stimulere til større variasjon i vurderingsformer, med bedre oppfølging av studentene, større innslag av tilbakemelding i løpet av studiet, og bedre overensstemmelse mellom vurderingsformer og fagenes læringsmål. Evalueringen av kvalitetsreformen viste at mange av de ansatte oppfattet at det faktisk hadde skjedd en stor endring, men det er kjent at skoleeksamen fremdeles er den mest brukte vurderingsformen.

I det følgende skal vi beskrive og drøfte vurderingsformer ved UiB: Hvilke finnes, i hvilket omfang og hva er utviklingen? Vi vil særlig se nærmere på skoleeksamen, og beskrive dagens rutiner og handlingsrom for fakultetene.

Modularisering og omfang av vurdering

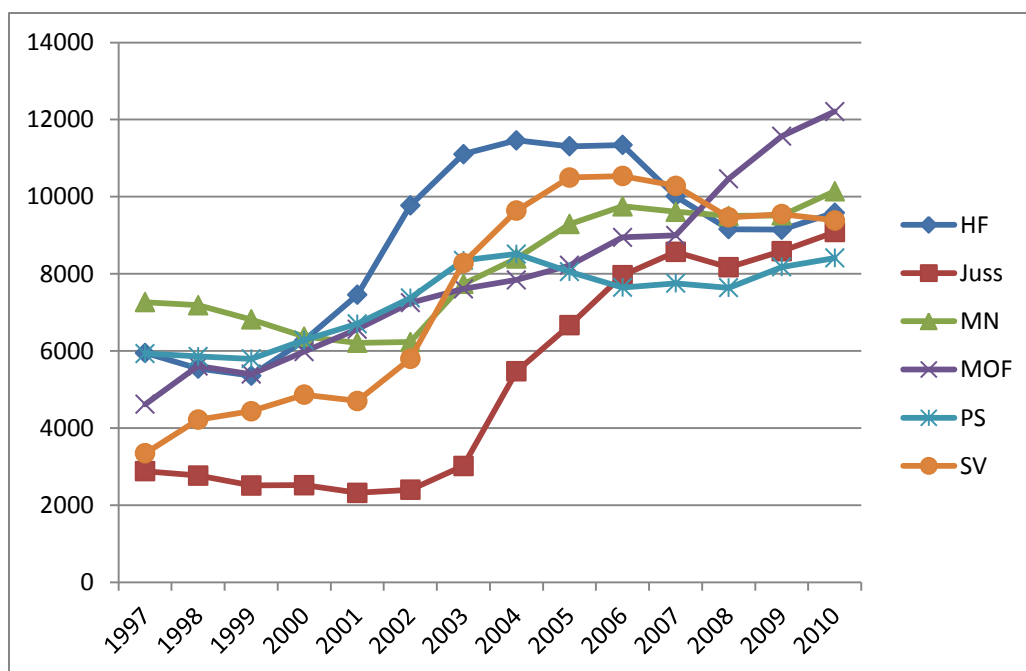
Vurdering er ett av områdene der kvalitetsreformen har hatt størst påvirkning, både når det gjelder omfang og former. Modularisering av studiene ble ved UiB gjennomført før kvalitetsreformen, og har i seg selv ført til større omfang av vurdering. For UiB startet denne prosessen allerede før kvalitetsreformen, og har ført til en sterk økning i omfang av eksamen og andre vurderingsformer: i 2000 ble det gjort 1,9 karaktervedtak per student i året, i 2010 var forholdet økt til 4,3. Modularisering har hatt større innvirkning på UiB enn på andre universiteter (i figur 1 er det tatt utgangspunkt i de «gamle» universitetene).

Figur 1 Karaktervedtak (antall stryk+bestått per emne) per student (Kilde: DBH)

Modularisering har gjort at vurderingsomfanget har økt i absolutte tall, selv om studenttallet er redusert. I absolutte tall ble det registrert 33182 karaktervedtak¹ i 1997, mot 61059 i 2010, samtidig som studenttallet ble redusert fra 17187 til 14185.

¹ «Karaktervedtak» er her definert som antall bestått + stryk per emne i eksamensstatistikken i DBH.

Figur 2 Karaktervedtak, absolutte tall (Kilde: DBH)

Av fakultetene er det Det juridiske fakultet og SV-fakultetet som har hatt størst vekst i vurderingsomfang målt ved karaktervedtak. Veksten i absolutte tall avtok og har til dels blitt redusert fra årstallene 2005-2006, ettersom modularisering av studiene ble fullført, og studenttallet ble redusert. Omfang av vurdering er imidlertid ikke direkte avledet av antall karaktervedtak: I hvert karaktervedtak inngår en eller flere vurderingsformer.

Vurderingsformer

Modularisering var ikke i seg selv en del av kvalitetsreformen. Kvalitetsreformens mål var å innføre mer aktiverende undervisnings- og vurderingsformer, der studentene presenterer resultat og leverer inn arbeider for vurdering flere ganger gjennom undervisningsterminen.

St.meld. 27 (2001-2002) trekker spesielt fram portfolio/mappevurdering som et nytt pedagogisk tiltak som reduserer skillet mellom undervisning og vurdering, men også andre aktiviteter kan vurderes som aktiverende, for eksempel obligatoriske innleveringer uten egne karaktervedtak. Slike ordninger fantes også (sannsynligvis i relativt stort omfang) før kvalitetsreformen.

I hvilken grad er aktiverende vurderingsformer tatt i bruk i praksis? Senere avsnitt vil beskrive statistikk for emner, men tall fra studentbarometrene kan gi en første pekepinn på studentenes erfaringer. Studentbarometeret 2009 bekrefter at skoleeksamen er den dominerende vurderingsformen: 88% av respondentene har deltatt i en eller flere skoleeksamener gjennom studietiden. Både mappevurdering og obligatoriske arbeidskrav er også brukt i et omfang der ca halvparten av studentene rapporterer at de har tatt emner med et eller begge vurderingsformene i løpet av studietiden.

Tabell 1 Studentbarometeret 2009: Hvilke typer vurderingsformer har du erfaring med /eksamen(er) har du avlagt?

	HF	Juss	MN	MOF	PS	SV	I alt
Hjemmeeksamen	46 %	80 %	26 %	41 %	49 %	45 %	45 %
Skoleeksamen	80 %	96 %	87 %	98 %	87 %	90 %	88 %
Muntlig eksamen	61 %	14 %	49 %	59 %	37 %	31 %	43 %
Mappevurdering	64 %	34 %	48 %	27 %	51 %	39 %	45 %
Obligatoriske arbeidskrav	51 %	76 %	59 %	61 %	55 %	51 %	57 %
Prosjektarbeid	13 %	4 %	39 %	24 %	26 %	21 %	22 %
Semesteroppgave	56 %	29 %	43 %	37 %	65 %	58 %	50 %
Annet	5 %	2 %	5 %	11 %	7 %	4 %	6 %
Ingen	4 %	0 %	4 %	0 %	7 %	3 %	3 %
Antall	171	83	159	100	107	197	824

Tabellen viser *ikke* i hvilket omfang de enkelte vurderingsformer forekommer, bare at studentene har hatt en eller flere erfaringer med slike. Studenter på alle studienivå inngår i statistikken.

Selv om det har vært et uttalt mål å innføre mer varierte vurderingsformer, er det ikke bare forskerpersonalets pedagogiske vurderinger og kompetanse som ligger til grunn for valg av vurderingsformer i de enkelte tilfeller. Særlig kostnadsaspektet kan være vesentlig. Evalueringen av kvalitetsreformen diskuterer mappeevaluering spesielt og peker på at vurderingsformen ikke nødvendigvis skalerer godt i emner med mange studenter (Dysthe et al 2007). Aktiverende vurderingsformer har også egne utfordringer i form av muligheter for juks og plagiat, gruppedynamikk osv.

Datagrunnlag

Alle emner med vurdering skal registreres i vurderingsmodulen i Felles studentsystem (FS), og vurderingsformer skal spesifiseres for hver termin det forekommer vurdering.

I de videre analysene vil tellegrunnlaget i hovedsak være emner, ikke studenter. Hvert emne er avmerket med 1 for forekomst av en bestemt vurderingsform. Vurderingsformene kan variere fra termin til termin. Statistikken teller derfor et gitt sett av vurderingsformer for emner per termin, slik at dersom et emne har hatt vurdering både i vår- og høstsemesteret et gitt år, vil det telle to ganger i årsstatistikken. Analysen kunne alternativt også telt antall eksamensdager, antall obligatoriske aktiviteter osv, men det ville kreve en større bearbeiding av datagrunnlaget. Behandling av datagrunnlaget er nærmere beskrevet i vedlegg 4.

Analysen er basert på emneinformasjon i perioden 2008-2011. Tidsperioden er avgrenset ved innføring av ny vurderingsmodul i FS – tidligere registreringer er ikke sammenlignbare med nyere koder.

Typer vurderingsformer ved UiB

Hvilke vurderingsformer er i bruk ved UiB? Tabell 2 viser fordelingen på ulike former på institusjonsnivå, ut fra klassifiseringen omtalt foran. I realiteten er omfanget av vurdering på emnene større enn tabellen indikerer; et enkelt emne kan omfatte flere obligatoriske undervisningsaktiviteter, skoleeksamener etc, men her er det altså bare telt hvorvidt formene forekommer på hvert emne.

Tabell 2 Vurderingsformer og obligatoriske aktiviteter for emner, 2008-2011 (Kilde: FS)

Emner	Antall				Andel av emnene som benytter			
	2008	2009	2010	2011	2008	2009	2010	2011
	3900	3998	3788	3754	3900	3998	3788	3754
Skriftlig skoleeks	1738	1726	1663	1712	44,6 %	43,2 %	43,9 %	45,6 %
Obl. aktiviteter	1624	1418	1277	1409	41,6 %	35,5 %	33,7 %	37,5 %
Muntlig	1052	1106	1105	1140	27,0 %	27,7 %	29,2 %	30,4 %
Oppgave	548	510	415	398	14,1 %	12,8 %	11,0 %	10,6 %
Mappe	529	497	428	386	13,6 %	12,4 %	11,3 %	10,3 %
Sem. Oppgave	414	401	367	348	10,6 %	10,0 %	9,7 %	9,3 %
Hjemmeeksamen	257	256	228	236	6,6 %	6,4 %	6,0 %	6,3 %
MA-avhandling	154	179	201	204	3,9 %	4,5 %	5,3 %	5,4 %
Deltatt	151	171	193	155	3,9 %	4,3 %	5,1 %	4,1 %
Konsert/framf.	81	81	91	106	2,1 %	2,0 %	2,4 %	2,8 %
Rapport/journal	91	97	86	79	2,3 %	2,4 %	2,3 %	2,1 %
BA-oppgave	10	19	35	60	0,3 %	0,5 %	0,9 %	1,6 %
Presentasjon	54	58	53	52	1,4 %	1,5 %	1,4 %	1,4 %
Øving	40	41	35	33	1,0 %	1,0 %	0,9 %	0,9 %
Varierer	26	34	26	24	0,7 %	0,9 %	0,7 %	0,6 %
Gruppeeksamen	13	22	19	20	0,3 %	0,6 %	0,5 %	0,5 %
Flervalgsprøve	7	9	10	10	0,2 %	0,2 %	0,3 %	0,3 %
Praksis, klinikk	11	11	10	9	0,3 %	0,3 %	0,3 %	0,2 %

Tabellen dokumenterer at skriftlig skoleeksamen fremdeles er den vurderingsordningen som forekommer på flest emner. Skoleeksamen inngikk i 2011 i 46% av vurderingsordningene for emner.

«Obligatoriske aktiviteter» er en sekkepost som omfatter alt fra oppmøte til oppgaveinnleveringer. Obligatoriske aktiviteter inngår ikke i karaktergrunnlaget for et emne, ut over at aktivitetene skal være godkjent før vurdering kan finne sted. Data fra FS viser at andelen emner med obligatoriske aktiviteter gikk ned fra 2008 til 2010, men økte noe i 2011.

Tradisjonelle vurderingsformer som muntlig og skriftlig eksamen er med andre ord sterkt dominerende, og økende i omfang for emnene totalt sett. Tallmaterialet indikerer en svak økning i andelen av emnene som benytter skriftlig skoleeksamen over de siste fire årene, på ett prosentpoeng fra nivået i 2008. Muntlig eksamen er den formen som øker mest, med 3,4 prosentpoeng.

Samtidig ser vi en viss nedgang i andelen emner som benytter noen form for skriftlige oppgaver. Kategoriene er sannsynligvis noe overlappende her, men både «oppgave», «mappe» og «semesteroppgave» har en nedgang i fireårsperioden. Andelen emner som har obligatoriske aktiviteter har en nedgang på 4,1%. Kategoriene bacheloroppgave og masteroppgave har en økning i perioden, dette reflekterer en endring i kodepraksis fra sekkebegrepet «oppgave», til de mer presise termene.

I diskusjonen om vurderingsformer er det særlig fokusert på laveregrads studier. I tabell 3 er kategorisettet forenklet ved at ulike typer oppgaver (semester, ma, ba, oppgave) blir gruppert sammen, og mer sjeldne vurderingsformer er gruppert under headingen «annet». Tabellene viser forventede forskjeller mellom studienivåene.

Tabell 3 Vurderings- og undervisningsformer etter nivå. Andel av emnene som benytter form

	Lavere nivå				Høyere nivå			
	2008	2009	2010	2011	2008	2009	2010	2011
Skriftlig	62,8 %	60,9 %	59,2 %	59,6 %	31,2 %	30,7 %	32,4 %	34,6 %
Oblig	55,1 %	46,9 %	44,0 %	46,7 %	31,8 %	27,4 %	26,0 %	30,3 %
Muntlig	22,5 %	22,0 %	23,0 %	22,4 %	30,3 %	31,6 %	33,8 %	36,7 %
Oppgave	21,2 %	20,3 %	19,4 %	18,8 %	33,4 %	32,0 %	29,2 %	28,3 %
Mappe	16,0 %	14,0 %	12,9 %	12,0 %	11,8 %	11,3 %	10,1 %	8,9 %
Hjemme.	6,9 %	5,8 %	6,6 %	7,1 %	6,4 %	6,8 %	5,6 %	5,6 %
Annet	9,4 %	9,1 %	10,0 %	10,4 %	14,0 %	15,5 %	16,4 %	14,5 %
Emner	1649	1653	1624	1656	2251	2345	2164	2098

Skriftlig skoleeksamen og obligatoriske aktiviteter er hyppigere forekommende i emner på lavere nivå enn på høyere nivå. Tabellene viser imidlertid også at veksten i andelen emner med skoleeksamen i Tabell 2 skyldes økning i bruk av vurderingsformen på høyerenivå-emner. På lavere nivå har det skjedd en reduksjon i bruken av skoleeksamen i perioden 2008-2011.

Tabell 4 Emnenes vurderingsformer etter fakultet, samlet 2008-2011

	Skriftlig	Oblig	Muntlig	Oppgave	Mappe	Hjemme	Annet	Antall
Høyere nivå	32,2 %	28,9 %	33,0 %	30,8 %	10,6 %	6,1 %	15,1 %	8858
HF	31,7 %	55,0 %	34,1 %	47,6 %	7,8 %	10,8 %	13,2 %	1665
Juss	83,9 %	22,9 %	2,9 %	7,1 %	0,7 %	5,9 %	7,6 %	410
MN	28,4 %	27,4 %	54,0 %	24,8 %	14,2 %	0,2 %	6,7 %	3373
MOF	36,2 %	6,1 %	17,5 %	16,4 %	5,0 %	4,2 %	35,6 %	1602
PS	16,2 %	18,6 %	11,4 %	30,9 %	19,6 %	7,4 %	30,4 %	878
SV	31,9 %	39,1 %	15,3 %	57,3 %	7,7 %	21,4 %	2,6 %	930
Lavere nivå	60,6 %	47,6 %	22,8 %	20,2 %	13,4 %	6,7 %	9,9 %	6491
HF	47,0 %	54,9 %	31,0 %	24,4 %	15,3 %	8,4 %	12,3 %	3244
Juss	98,5 %	77,6 %	4,5 %	0,0 %	16,4 %	9,0 %	1,5 %	67
MN	74,5 %	44,0 %	21,9 %	9,4 %	18,6 %	0,3 %	7,0 %	1434
MOF	75,6 %	11,8 %	12,8 %	15,9 %	10,0 %	1,8 %	6,2 %	439
PS	50,9 %	16,0 %	15,7 %	27,9 %	8,0 %	14,3 %	13,2 %	287
SV	78,1 %	51,8 %	5,5 %	23,1 %	2,9 %	10,0 %	7,4 %	1020
Totalt	44,2 %	36,8 %	28,7 %	26,3 %	11,8 %	6,4 %	12,9 %	15349

Fakultetsvise fordelinger viser at det er relativt markante forskjeller mellom fakulteter og studienivå. Psykologi merker seg ut ved at emnene benytter skriftlig eksamen i langt mindre grad enn andre (flervalgseksamener som benyttes på psykologi faller her under kategorien «annet»). «Annet»-kategorien er størst på MOF og psykologi, noe som i tillegg til flervalgsprøver blant annet kan knyttes til praksisemner på klinikk og (for lærerutdanningene) skole. Juss merker seg ut med å ha skriftlig skoleeksamen i en svært stor andel av emnene, både på høyere og lavere nivå.

Vurderingsordninger per emne

Målet om at vurderingsformer skal kunne måle det beskrevne læringsutbyttet i form av kunnskaper, ferdigheter og kompetanse, vil gjerne kreve flere ulike vurderingsformer og/ eller

aktiviserende undervisningsformer, som obligatoriske oppgaver og deltagelse. I hvilken grad benyttes *varierte* vurderingsformer emnene, og hva er utviklingen?

Tabell 5 Gjennomsnittlig antall undervisnings- og vurderingsformer per emne, etter fakultet

	2008	2009	2010	2011
Det humanistiske fakultet	2,1	1,9	1,9	2,0
Det juridiske fakultet	1,5	1,4	1,4	1,3
Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet	1,7	1,6	1,5	1,5
Det medisinsk-odontologiske fakultet	1,2	1,2	1,2	1,3
Det psykologiske fakultet	1,3	1,3	1,4	1,4
Det samfunnsvitenskapelige fakultet	1,9	1,8	1,7	1,7
Examen philosophicum	1,9	1,9	1,9	1,9
Totalt	1,7	1,6	1,6	1,6

Innslag av variasjon i vurderingsformer er her søkt målt ved å telle opp antall ulike former som benyttes på hvert emne. Tabell 5 indikerer at omfanget av obligatoriske aktiviteter og vurderingsformer for hvert emne har gått svakt ned i perioden 2008-2011, men at bildet i hovedsak er stabilt. I gjennomsnitt hadde hvert emne 1,6 forskjellige undervisnings- og vurderingsformer i 2011, mot 1,7 i 2008. Av fakultetene har emnene på HF og SV den største variasjonen i vurderingsformer på enkeltemner, alle studienivå sett under ett. Begge har hatt nedgang i perioden, men nedgangen er størst ved MN-fakultetet. Siden tallverdiene er små, gir små tallmessige endringer store prosentvise utslag. Over fireårsperioden er gjennomsnittet redusert med nærmere seks prosent.

Det kan vises at variasjonen er størst i laveregradsstudier (se tabell i vedlegg 3). Det er også her det er en viss nedgang i variasjon. Omfanget av vurdering henger også sammen med størrelsen på emnene målt ved studiepoeng, opp til et visst nivå: små emner har færre vurderingsformer, emner på 15 studiepoeng har flest. Avhandlingsemner på master viser en spesiell økning i varierte vurderingsformer over perioden – det ser ut til å henge sammen med at muntlig eksamen i større grad registreres som vurderingsform på emnene i FS, i tillegg til selve avhandlingen.

Emner benytter altså i gjennomsnitt 1,6 vurderingsformer, ut fra den mest detaljerte klassifikasjonen. I hvor stort omfang finnes emner med kun en vurderingsform?

Tabell 6 viser andel av emnene der en enkelt metode/form er eneste grunnlag for vurdering, med spesifisering for skriftlig eksamen. Tabellen viser at i alt 49% av emnene i 2011 kun benyttet en vurderingsform. For lavere grad økte andelen fra 2008 til 2010, men gikk noe ned igjen i 2011. Spesielt for lavere grad er andelen emner med kun skriftlig eksamen økende. For høyeregrads emner er andelen emner med kun en vurderingsform, svakt synkende.

Den hyppigst forekommende modellen i datasettet er kun skriftlig eksamen, dette omfatter 21% av alle emnene som inngår i materialet. Toveis kombinasjoner (vist i vedlegg 3) viser at den hyppigst forekommende kombinasjonen mellom vurderingsformer er skriftlig og obligatorisk, og obligatorisk aktivitet kombinert med muntlig.

Tabell 6 Emner med bare en vurderingsform, samt kun skriftlig, samlet 2008-2011 (15440 emner)

	Kun en vurderingsform					Kun skriftlig eksamen				
	2008	2009	2010	2011	Totalt	2008	2009	2010	2011	Totalt
Høyere nivå	54,5 %	56,4 %	58,0 %	53,8 %	55,7 %	14,8 %	14,7 %	16,9 %	17,4 %	15,9 %
HF	27,9 %	29,0 %	28,7 %	24,3 %	27,4 %	10,9 %	8,9 %	11,6 %	12,0 %	10,9 %
Juss	78,3 %	66,7 %	68,8 %	73,1 %	71,2 %	63,9 %	58,8 %	60,6 %	64,4 %	61,7 %
MN	54,5 %	58,8 %	59,5 %	56,4 %	57,2 %	8,1 %	9,1 %	10,0 %	12,0 %	9,7 %
MOF	78,0 %	82,1 %	83,3 %	78,3 %	80,6 %	28,9 %	26,4 %	27,5 %	27,8 %	27,6 %
PS	76,3 %	68,9 %	65,7 %	63,1 %	68,8 %	14,6 %	11,1 %	10,6 %	9,7 %	11,6 %
SV	36,4 %	35,9 %	43,8 %	40,1 %	38,5 %	10,1 %	8,4 %	15,5 %	13,0 %	11,3 %
Lavere nivå	34,3 %	40,0 %	43,3 %	41,9 %	39,9 %	22,0 %	26,7 %	31,4 %	31,4 %	27,9 %
HF	28,5 %	35,0 %	36,0 %	34,9 %	33,7 %	14,9 %	20,0 %	22,9 %	23,6 %	20,5 %
Juss	35,0 %	11,8 %	13,3 %	13,3 %	19,4 %	30,0 %	11,8 %	13,3 %	13,3 %	17,9 %
MN	37,0 %	41,9 %	49,4 %	48,9 %	44,2 %	24,6 %	31,1 %	40,8 %	40,7 %	34,2 %
MOF	71,7 %	72,1 %	71,8 %	66,7 %	70,6 %	67,3 %	59,5 %	60,0 %	50,5 %	59,5 %
PS	59,0 %	64,0 %	62,7 %	53,7 %	59,9 %	26,9 %	29,3 %	28,4 %	28,4 %	28,2 %
SV	27,2 %	36,8 %	46,6 %	47,6 %	38,7 %	19,0 %	28,6 %	38,1 %	41,8 %	31,0 %
Total	45,9 %	49,6 %	51,7 %	48,5 %	49,0 %	17,8 %	19,7 %	23,1 %	23,6 %	21,0 %

Studentstatistikk

Fokus har så langt i hovedsak vært på emner som analyseenhet, men dette reflekterer ikke nødvendigvis studentenes erfaringer - mange små emner kan påvirke fordelingen i emnestatistikken sterkt, men vedrøre en relativt liten andel av studentmassen.

Ved å koble emneinformasjon med statistikk for karaktervedtak, kan vi likevel gjøre et anslag for det faktiske omfang av vurderingsformer.

Tabell 7 viser tall fordelinger på vurderingsformer med utgangspunkt i vurderingsstatistikk for 2011², og forsterker bildet av dominans for skriftlig eksamen som vurderingsform. På lavere nivå inngår skriftlig eksamen i 81% av karaktervedtakene. Forskjellen mellom emne- og studentstatistikken indikerer at skriftlig eksamen er den vanligste vurderingsformen for emner med mange studenter. Tabell 4, som viser forekomster av vurderingsformer på emnene etter fakultet, kunne indikere liten bruk av obligatoriske aktivitetskrav på juss, men tabellen over

² Tabell 7 er beregnet ved å summere antall karaktervedtak (stryk + bestått i eksamensstatistikken) for emner der en gitt vurderingsform inngår, og dividere på alle karaktervedtak.

viser at en svært stor andel av de gjennomførte vurderingene på juss også omfatter obligatoriske aktivitetskrav (den høyeste andelen blant fakultetene).

Tabell 7 Karaktervedtak i emner der vurderingsform inngår, prosent av alle karaktervedtak på nivå, 2011. Høyere nivå er emner med FS nivåkode > 200, lavere nivå er emner med nivåkode <=200

	HF	Juss	MN	MOF	PS	SV	Totalt
Høyere nivå							
Skriftlig	35,7 %	77,1 %	42,4 %	50,9 %	14,2 %	42,3 %	45,8 %
Oblig	67,6 %	74,9 %	52,6 %	23,1 %	22,9 %	59,1 %	43,2 %
Muntlig	35,5 %	0,1 %	48,1 %	13,1 %	7,3 %	13,5 %	15,0 %
Oppgave	30,9 %	5,4 %	8,5 %	13,6 %	9,0 %	24,6 %	12,3 %
Mappe	13,6 %	0,0 %	14,4 %	3,1 %	13,5 %	6,3 %	7,0 %
Hjemme	12,0 %	10,5 %	0,5 %	3,5 %	4,1 %	17,4 %	6,3 %
Annet	12,2 %	7,6 %	6,3 %	30,9 %	49,5 %	5,3 %	23,8 %
Karaktervedtak	1698	4851	3247	7716	4994	1798	24304
Lavere nivå							
Skriftlig	57,6 %	100,0 %	92,8 %	80,9 %	85,0 %	84,3 %	81,0 %
Oblig	72,5 %	99,6 %	71,4 %	43,0 %	12,2 %	64,8 %	64,5 %
Muntlig	26,3 %	0,0 %	12,1 %	16,0 %	2,7 %	3,0 %	11,6 %
Oppgave	4,5 %	0,0 %	1,4 %	1,6 %	1,0 %	14,2 %	5,0 %
Mappe	20,8 %	10,4 %	22,8 %	9,9 %	1,1 %	4,2 %	13,4 %
Hjemme	7,2 %	0,0 %	0,1 %	8,6 %	4,1 %	11,4 %	5,6 %
Annet	4,2 %	0,0 %	2,4 %	1,2 %	43,1 %	5,5 %	7,4 %
Karaktervedtak	7726	3044	7196	2444	3189	7353	30952

Tabell 8 viser en mer detaljert framstilling av skriftlig eksamen, og ser på estimat på antall planlagte skoleeksamener i regi av SA i forhold til antall vurderingsmeldte totalt på enkeltemner i hele 2011 (kilde: FS eksamensstatistikk og SA eksamensplan). Tabellen indikerer at skoleeksamen arrangert i regi av SA utgjør minst andel av vurderingene på Psykologi og HF, og mest på Juss og MN.

Tabell 8 Estimert møtt til skoleeksamen i forhold til alle vurderingsmeldinger, 2011

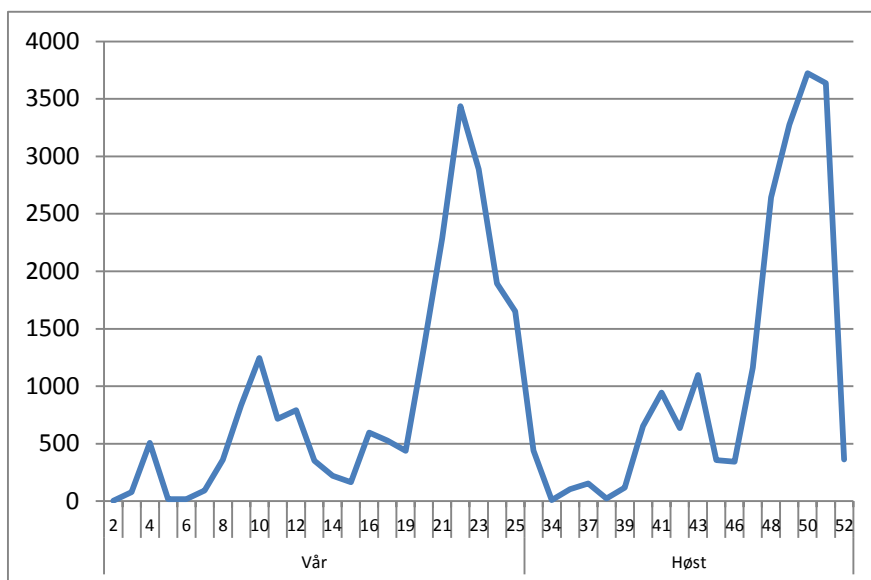
	Vurderingsmeldinger	Skoleeksamen, SA	Andel %
HF	12114	6109	50
JUSS	10054	8153	81
MN	12129	9710	80
MOF	10147	5730	56

PS	9527	3865	41
SV	11492	7414	65
Exphil/EVU	2433	338	14
SUM	67896	41319	

Eksamensavvikling

Som beskrevet foran knytter det seg en rekke utfordringer til avvikling av vurdering over semesteret, spesielt i forhold til skriftlig og muntlig eksamen. I tillegg til administrative problemstillinger, skal studentene ha tilstrekkelig tid til undervisning og eksamensforberedelser, og forskerpersonalet skal ha tilstrekkelig tid til sensur, som fortrinnsvis skal ferdigstilles innen fastlagte tidsrammer.

I FS vurderingsmodul er det frivillig å føre eksamensdato. I mange tilfeller er feltet utelatt, og det finnes derfor ikke 100% reliable registerdata på dette. I 2011 var det registrert dato på 814 av 2500 emner med skriftlig og/eller muntlig eksamen. I stedet for data fra FS er det her brukt estimat på møtte til skriftlig eksamen, som benyttes av SA i eksamensplanleggingen.

Figur 3 Estimert antall møtte til skriftlig skoleeksamen i regi av SA etter ukenummer, 2011.
Kilde: eksamensplan SA 2011

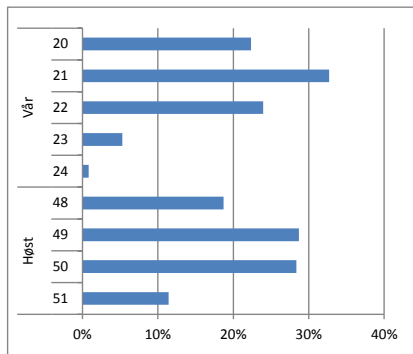
SA arrangerer eksamen de fleste dager gjennom semestrene, med klar overvekt på ukene nær semesterslutt.

Figur 4 viser estimat for andelen av eksamensavviklingen per fakultet for uker i semesterslutt, som prosent av alle oppmøter i semesteret. Uke 23 omfatter månedsskiftet mai/juni, uke 49 omfatter månedsskiftet november/desember. MOF og Juss arrangerer i større grad eksamen i løpet av semestrene, men strekker også semestrene lenger. Alle fakultet har eksamensavvikling i den fulle lengden av semestrene. Enkelte fakultet, bl.a. juss, arrangerer eksamen inn i påfølgende semester.

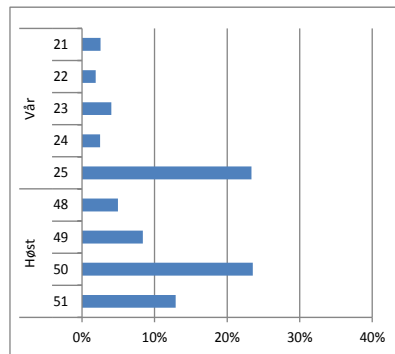
For Psykologi, HF og SV er toppene i høstsemesteret, hovedsakelig i ukene rundt månedsskiftet november/desember, mens MOF, juss og MN har topper i uke 50 og 51. De samme mønstrene går igjen i vårsemesteret.

Tallene her referer bare til skriftlig eksamen. Mange emner kombinerer skriftlig med muntlig eksamen, og muntlig arrangeres vanligvis noen uker i etterkant.

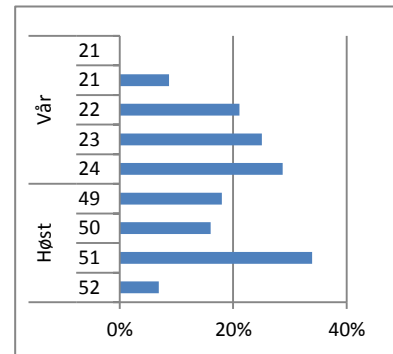
HF

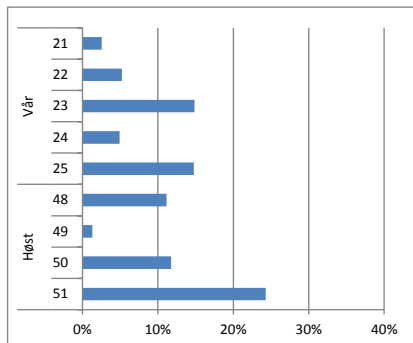
Juss

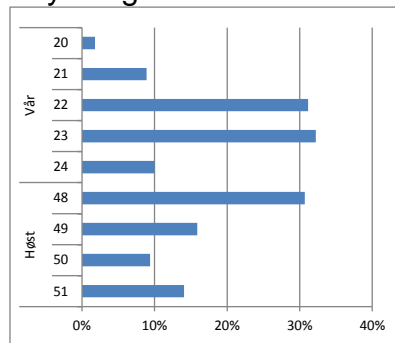
MN

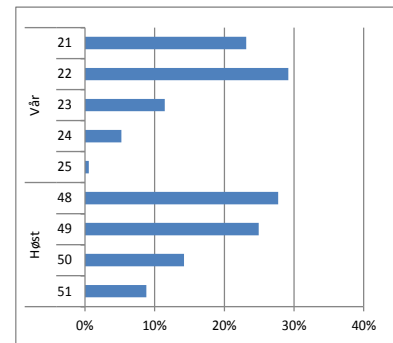
MOF

Psykologi

SV

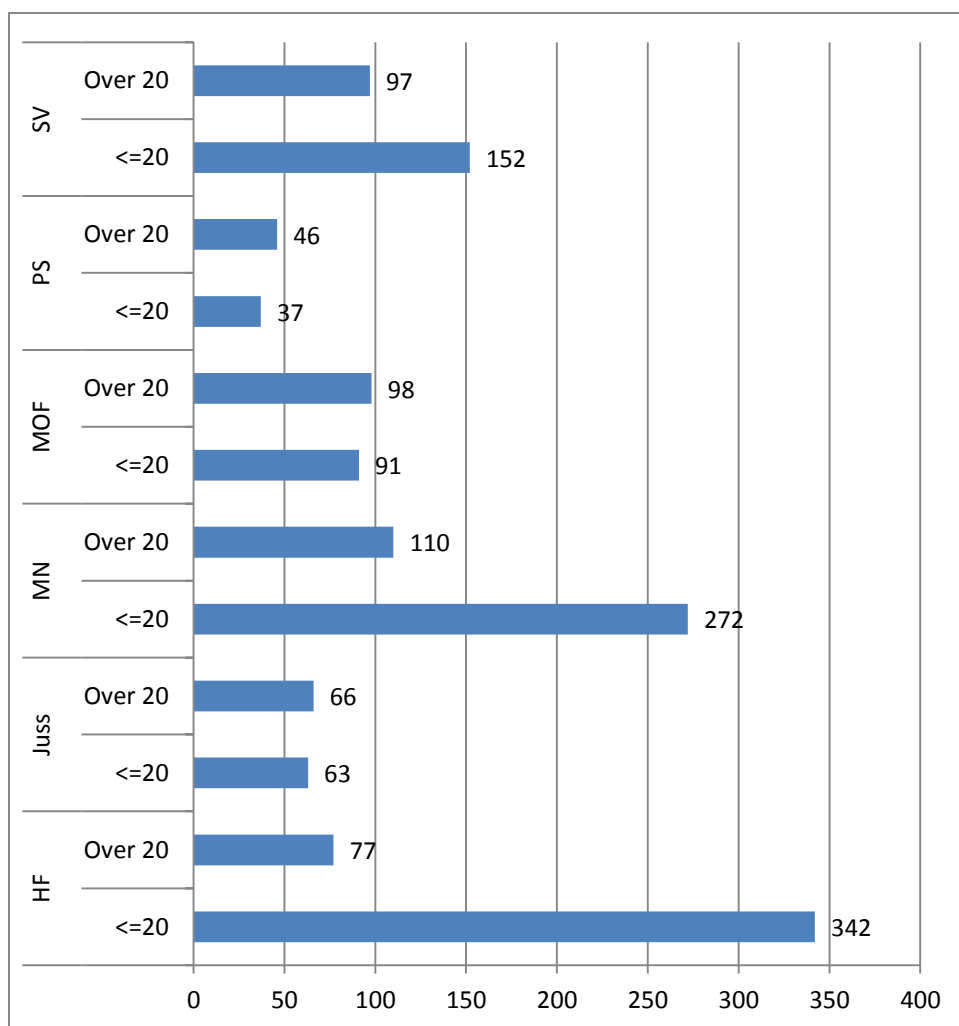

Figur 4 Skriftlig eksamen i regi av SA 2011: estimert andel eksamensoppmøter per uke i terminen (Kilde: eksamensplan SA 2011)

Avvikling av skriftlig skoleeksamen

Skriftlig skoleeksamen er altså den dominerende vurderingsformen, spesielt på lavere grad. Innledningsvis viste vi til evalueringen av kvalitetsreformen, som hevdet at ulike "aktiverende" vurderingsformer ikke skalerer godt kostnadmessig. Det er imidlertid også knyttet betydelige kostnader og et omfattende administrativt apparat til avvikling av tradisjonell skriftlig skoleeksamen. Volumet av vurdering og kandidater har som vist foran økt sterkt over en tiårsperiode, og eksamensavvikling er spesielt konsentrert rundt enkelte uker i kalenderåret.

I hovedsak utfører Studieadministrativ avdeling arbeidet med planlegging og avvikling av de praktiske og administrative sidene ved skoleeksamen ved UiB. Fakultetene har i utgangspunktet mulighet til å bestemme hvordan skriftlig eksamen skal avvikles, og kan selv organisere alle forhold rundt eksamensavvikling. En større grad av egenorganisering av eksamen kan gi fakultetene større frihet for eksempel i forhold til tidspunkt for eksamensavvikling, siden mindre lokaler som seminarrom og grupperom i stor grad er ledige ved semesterslutt. Små emner kunne kanskje avholdt skoleeksamen i denne type undervisningslokaler i større grad enn det som gjøres i dag.

Figur 5 Skriftlig skoleeksamen etter emnestørrelse og fakultet (Eksamensplan 2011)

Figur 5 viser at det arrangeres skriftlig skoleeksamen i regi av SA for et stort antall emner med under 20 studenter. HF og MN har det største antall mindre emner med skriftlig skoleeksamen..

Stordriftsfordelene ved sentral avvikling av skoleeksamen, som for eksempel mange studenter og flere emner i samme eksamenslokale; innebærer trolig spesielt strenge krav til gjennomføring og kontroll i forhold til det som ville være nødvendig for mindre emner i mindre lokaler. Vedlegg 1 dokumenterer i detalj rutinene rundt eksamensavvikling i regi av SA.

Oppsummering, vurderinger og momenter til drøfting

I dette notatet er det gjennomgått enkelte forhold knyttet til vurderingsformer ved UiB, med utgangspunkt i data fra DBH, Felles studentsystem og rutinebeskrivelser ved Studieadministrativ avdeling. Fokus har vært på å legge fram dokumentasjon ut fra tilgjengelige datakilder.

Datamaterialet dokumenterer en stor vekst i omfanget av vurdering siden årtusenskiftet, og en stor variasjonsbredde i anvendte vurderingsformer, men ser også ut til å bekrefte en viss reduksjon i bruk av varierte vurderingsformer over de senere årene. Særlig ser det ut til å være en nedgang i omfanget av obligatoriske arbeidskrav, oppgaveskriving og mappevurdering på lavere grad. På lavere grad har omfanget av skriftlig eksamen også blitt noe redusert, men ordningen holder stand som den dominerende vurderingsformen, og

inngår i ca 60% av emnene på lavere grad. Reduksjonen over fireårsperioden 2008-2011 kan skyldes strammere økonomi på undervisningsenhetene, men det er også mulig at deler av endringen skyldes en justering i forhold til eventuell "overvurdering". For omfattende testing kan føre til at studentene får et ensidig fokus på kortsiktige innleveringsfrister og begrensede oppgaver, og i mindre grad får anledning til å gå utenom pensum, til kritisk refleksjon og mer helhetlige perspektiv på emnene.

Avvikling av eksamen i stor skala er en svært kompleks og krevende oppgave. En særskilt utfordring er knyttet til organiseringen av eksamen ved semesterslutt. SA forholder seg så langt det er mulig til fakultetenes forslag til eksamensdatoer, men har avtaler om et begrenset antall lokaler (inkludert universitetets egne), og må ta hensyn til tilgjengelig romkapasitet for hver dato (avtalene er dokumentert i vedlegg 1). Vinteren 2012 har det vært en diskusjon om semesterlengde ved enkelte fakultet på UiB. Studentorganisasjonene har bl.a. hevdet at Psykologi, SV og HF-fakultetene har vesentlig kortere semestre enn de andre fakultetene. Datamaterialet bekrefter at eksamensavviklingen skjer noe tidligere på disse fakultetene, men alle fakultetene organiserer eksamen over hele semesterlengden, og forskjellen mellom fakultetene ser ut til å være mindre enn det som er hevdet i universitetsmediene.

Fakultetene melder selv inn ønsker om eksamensdatoer til eksamensplanarbeidet ved SA. I stor grad blir fakultetenes forslag tatt til følge. Dersom fakultetene ønsker å utvide perioden for vurdering, er det mulighet for dette med dagens opplegg for eksamensavvikling, men i større grad om man benytter egne lokaler enn man gjør i dag.

For at fakultetene skal kunne foreta denne type vurderinger er det nødvendig med informasjon om hvor mange emner man har som kan egne seg for avvikling i mindre lokaler, og hvilke egnede lokaler som finnes lokalt og på andre steder på UiB. Den sentrale koordineringen som gjøres for undervisning og undervisningsrom må i et slikt scenarie trolig også inkludere rom til bruk for eksamensavvikling.

Spørsmål som dette må klargjøres før fakultetene kan forventes å benytte seg av det faktiske handlingsrommet som finnes i dag.

Det bør fortsatt være et mål å styrke innslaget av aktiverende vurderingsformer. I forhold til skoleeksamen vil ønske om digitalisering kunne bli en driver for endring i årene som kommer. Her er utviklingen på et svært tidlig stadium.

I forhold til vurderingsformer og semesterlengde er også kapasitet og tidsfrister for sensur vesentlige faktorer. Sensur er ikke omtalt her, men en mer omfattende analyse av vurderingsordninger må også ta hensyn til dette. I dette notatet har vi heller ikke tatt for oss forholdet mellom vurderingsformer og læringsmål. En videre analyse om dette må være av mer kvalitativ karakter, og kan ta utgangspunkt i læringsutbyttebeskrivelsene og de samlede vurderingsordningene som beskrevet i FS. Læringsutbyttebeskrivelser i tråd med det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket skal beskrive både kunnskap, ferdigheter og generelle kompetanser et studium skal gi. Dersom vi forutsetter at skoleeksamen primært er ment å måle kunnskap, er det rimelig å gå ut fra at det i mange tilfeller kan være misforhold mellom beskrevet læringsutbytte, og vurderingsordningene som skal måle oppnåelsen av læringsutbyttet.

Tall fra FS og andre kilder indikerer følgende tendenser:

- Endringene fra 2008 til 2011 er relativt små
- Skoleeksamen holder stand og utgjør den klart dominerende vurderingsformen
- Det er stor variasjon i vurderingsformer, med mange former som benyttes i relativt få emner
- Det er klare fakultetsvise forskjeller i vurderingsformer og omfang av vurdering

- Fakultetene har større handlingsrom i forhold til eksamensavvikling enn det som i dag er benyttet

Saken legges med dette fram for drøfting. Viktige moment i drøftingen vil være:

- a. I hvilken grad har vi de rette vurderingsformene?
- b. I hvilken grad er dagens eksamensordninger i tråd med fakultetenes ønsker og behov
- c. Hvordan kan eventuelt undervisningsperioden utnyttes bedre?

05.03.12/BJUB

